

Az Év fája és egyéb társmozgalmak

Az Országos Erdészeti Egyesület Szeniorok és Tiszteletbeli Tagok Tanácsa június 27-én tartotta soros rendezvényét, aminek a helyszíne a magyar erdészettörténet évtizedei során az Agrárminisztérium és jogelődjei már oly sok intézményének otthont adó, Frankel Leó úti épület volt. A patinás üléstermet a szeniorok szokás szerint dugig megtöltötték, ami nem csoda, hisz a nap fő programja prof. dr. Bartha Dénes egyetemi tanár (SoE EMK) előadása volt „A 2024-es Év fája és egyéb társmozgalmak” címmel.

Dr. Szabó Sándor elnök köszöntötte a jelenlevőket, majd pár szóban ismertette az „Év fája” mozgalom történetét és átadta a szót az előadónknak. Bevezetőjében a professzor elmondta, hogy a mozgalom eredete az Év madarának 1979. évi megválasztása volt. Ez nem meglepő, hisz a mai természetvédelem a madárvédelemből alakult ki. A mozgalom ma már kiterjed más élőlényekre, valamint természeti objektumokra is.

2024-ben az alábbi élőlények és természeti objektumok nyerték el a kitüntető címet: *szürke galóca (gomba)*, *fehér tündérrózsa (vadvirág)*, *borsmenta (gyógynövény)*, *sisakos sáska (rovar)*, *medvelepke (lepke)*, *boglárkalepkék (beporzó)*, *régi csík (hal)*, *kaszpi haragossikló (hüllő)*, *kerecsensólyom (madár)*, *vadmacska (emlős)*, *korund (ásvány)*, *rézérc (ásványkincs)*, *mamut (ősmaradvány)*. A hallgatóság érdekes kiegészítéseket hallhatott a felsoroltakkal kapcsolatban. Minden jelölésnek és a címek elnyerésének van valós indoka és aktualitása.

Az Év fája mozgalom Németországban született 1972-ben, és megtalálható Ausztriában és Svájcban is. Ezen túl a Nemzetközi Dendrológiai Társaság 2004 óta évente megválaszt egy-egy fajtát az év fájának, melyről ismertető jelenik meg a Társaság honlapján (<http://www.dendrology.org/site/tree-info/tree-of-the-year>). Többek között megválasztották az évezred fáját is, ami a páfrányfenyő (*Ginkgo biloba*) lett. Ez nem véletlen, hisz a fafaj nemcsak hogy élő kövület, hanem sokak által kedvelt és népszerű.

Német mintára 1996-tól az Országos Erdészeti Egyesület minden évben megválasztja az Év fáját. A cél azon fafajok előtérbe helyezése, amelyeknek erdészeti jelentősége is van, de az utóbbi időszakban a figyelem elterelődött róluk. A fafajválasztás egyik szempontja, hogy nagyon ritka vagy nagyon gyakori faj nem kerül a jelöltek közé. A választást több folyóirat is támogatja, szakcikk, cikkek jelennek meg, és igen szép esemény, amikor a berlini magyar nagykövetség előtt az év fafaja minden évben elültetésre kerül. Ennek megvalósulása Roland Migende-nek, az OEE tiszteletbeli tagjának köszönhető.

A mozgalom külön terjed ki az év fafájára és az év faegyedére. Az *Európai Év fája versenyben* 15 ország azon faegyedei vesznek részt, melyek saját hazájukban a közönség segítségével köszönhetően elnyerték az országos Év fája címet. A versenyt az Environmental Partnership alapítványok, a Cseh Környezetvédelmi Alap és Csehország Környezetvédelmi Minisztériuma támogatásával szervezik. A kezdeménye-

zés fő célja a közfigyelem ráirányítása a fák fontosságára és a biodiverzitás csökkenésére. A hazai versenyt és az európai versenyben való részvételt az Ökotárs Alapítvány szervezi, koordinálja, együttműködve az Országos Erdészeti Egyesülettel. Előadónk szép diákkal kísérve felsorolta az eddig megválasztott fafajokat és faegyedeket.

Az előadás következő része az idei év fájának bemutatása volt. Az előadás részleteit nem ismertetjük, mivel ezek a szaklapokban megtalálhatók. A közönséges bükk (*Fagus sylvatica*) nem véletlenül került a jelöltek közé. A fafajról jelenleg monográfia készül 64 szerző tollából, így a figyelem előtérbe került. A professzor a névfejtegetések után több érdekességet is elmondott, többek között a fafaj nevét őrző falunevekről, a rokon fajokról és elterjedésükről, a hazai előfordulásáról, a morfológiai jegyeiről. Bemutatta a nevezetes faegyedeket is. Ismertetést adott a különleges fajtákról, kertészeti alkalmazásokról. Végezetül szó esett a bükk mint fafaj jövőjéről, amiben még sok a nyitott kérdés.

Előadását Fekete Lajos 1897-ben született megfogalmazásával fejezte be. Ebből érzékelhető a nyertes fafajunk iránti szemlélet megváltozása az elmúlt 120 év során. „Ezek után csak remélhetjük, hogy a hazai erdőségeinkben most csak megtürt bükk idővel még nagy kincset fog képviselni, s talán eljő az idő, midőn utódaink csodálkozva fogják olvasni, hogy e fanemtől minden-áron, még az állófák meggyűrűzése által is igyekeztünk szabadulni.”

Az előadást a hallgatóság nagy tetszéssel fogadta. Az elnök egy muzeális szakkönyv átadásával köszöntö meg dr. Bartha Dénes professzor fáradozását.

A következő napirendi pont a név- és születésnaposok szokásos felköszöntése volt. Dr. S. Nagy Lászlót, aki a rendezvényen személyesen nem tudott megjelenni, az egybegyűlteken telefonon köszöntötték névnapja alkalmából. Virágh János beszámolt arról, hogy az idén 101 éves Lutonszky Zoltán tagtársunk elmondása szerint jó egészségnek örvend. Schmotzer András tagtársunk feelevenítette, hogy Rakonczay Zoltán emlékére fát ültettek Mátrafüreden a szakiskola területén. A méltó megemlékezés a család jelenlétében, a diákok közreműködésével történt.

Madas András, az OEE hajdani elnöke 15 éve halt meg. A megemlékezésére született javaslat alapján az OEE vezetésével egyeztetés várható. Prof. Horváth Béla tagtársunk a Magyar Mezőgazdasági Gépesítés-emlékérmet kapta, amihez szívből gratulálunk. Tollner György szobrának a pénzügyi kérdése még nem zárult le. További adakozásra lenne szükség. Beldi Ferenc professzor emléktáblájához a gyűjtés megkezdődött. A javaslatot az SZTTT is támogatja.

Az év hátralévő részében a SZTTT programja a tervnek megfelelően folyik. Az elnöki zárszó után a rendezvény a szokásnak megfelelően baráti beszélgetéssel zárult.

Gerely Ferenc, OEE SZTTT

Fotó: Mohai Elek

